

W poszukiwaniu e-usług: miasto i region jako usługodawca

**Infrastruktura informacyjna państwa powinna
być obywatelska !!!
Od ePUAPu do ePUAPu-(2.0+)**

Bolesław Szafrąński, prof. WAT

Zakopane 16 czerwca 2011

W poszukiwaniu e-usług: miasto i region ...

Wprowadzenie

Zakopane 16 czerwca 2011

W poszukiwaniu e-usług: miasto i region ...

Z opisu sesji:

Cele:

- *ukazanie nowego podejścia do kreowania modeli świadczenia usług publicznych drogą elektroniczną*
- *inspiracje dla planistów strategii wdrożeń informatycznych w sektorze publicznym.*

Przyczyna:

- *niewydolność i nieskuteczność obecnego systemu świadczenia usług w Polsce.*

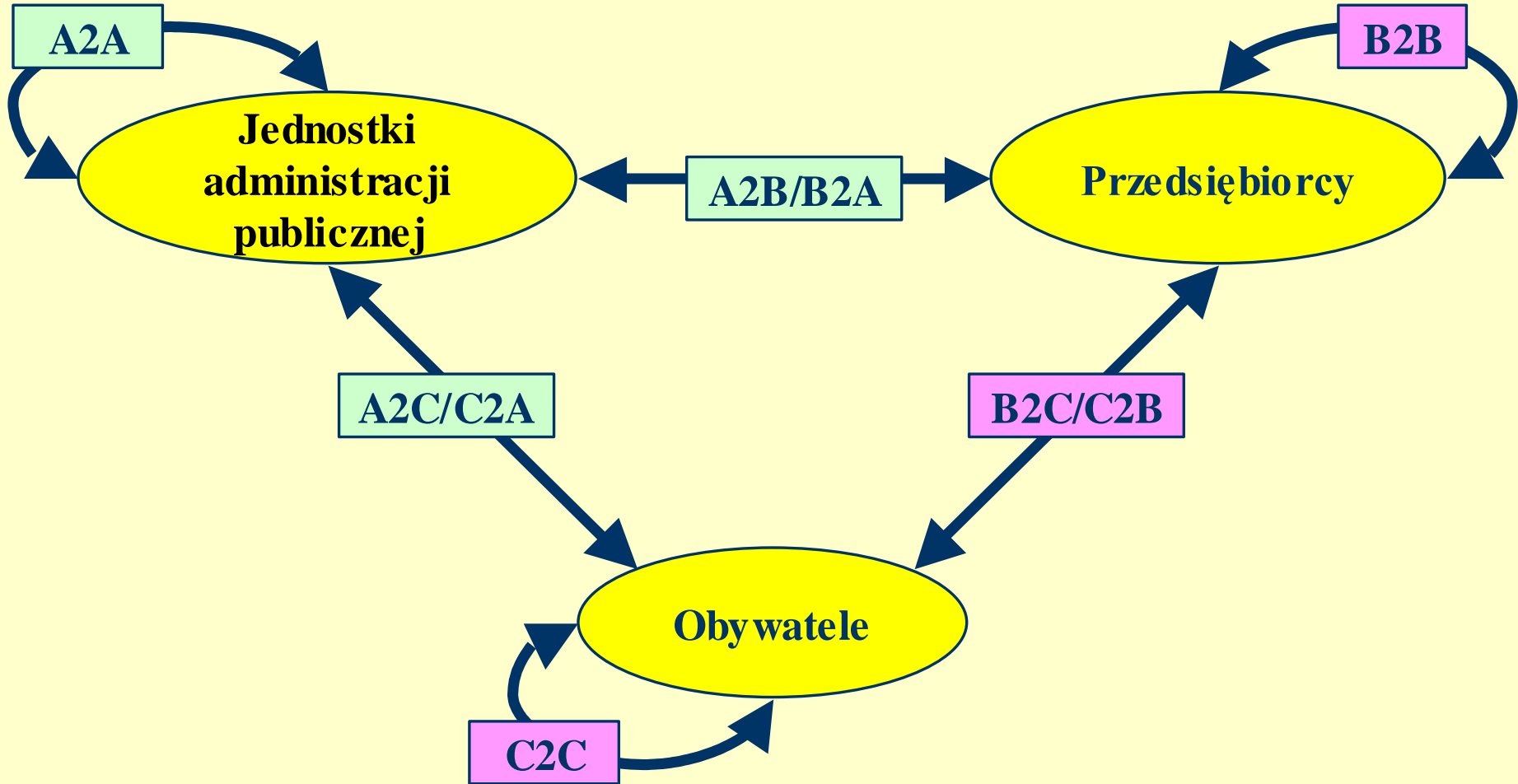
W poszukiwaniu e-usług: miasto i region ...

- Zdolność administracji publicznej do realizacji zadań publicznych drogą elektroniczną jest ważnym czynnikiem jej oceny oraz warunkiem uzyskania postępu w budowie społeczeństwa informacyjnego,

Pozytywna ocena nie będzie możliwa bez:

- bez ścisłego, interoperacyjnego współdziałania „aktorów” systemów informacyjnych (tj. ludzi, systemów, usług), czyli jednostek administracji publicznej we wzajemnych relacjach oraz w relacjach z osobami fizycznymi, w szczególności obywatelami oraz podmiotami nie należącymi do administracji publicznej, w szczególności przedsiębiorcami,
- bez skutecznych rozwiązań prawnych, technicznych i organizacyjnych odzwierciedlonych w architekturze informacyjnej państwa

Zakresy bezpośredniego (*kolor zielony*) i pośredniego (*kolor fioletowy*) oddziaływania administracji

W poszukiwaniu e-usług: miasto i region ...

Opis stanu - elementy diagnozy

Zakopane 16 czerwca 2011

Elementy diagnozy - nowe potrzeby

Vagla Waglowski w dyskusji ze **Zbigniewem 'Gandalfem' Branieckim**, który uruchomił trzy serwisy internetowe, czerpiące dane źródłowe z internetowych stron polskiej administracji publicznej

- (PVW): Pytanie teraz brzmi: Nie boisz się, że rząd albo Sejm może zablokować Ci możliwość wykorzystania informacji z ich serwisów?
- ZGB: Trochę się boję, ale jeśli się tak stanie, to ten fakt powie nam coś o jakości naszej demokracji.
- PVW: Gdyby organy władzy publicznej, z których danych już teraz korzystasz w swoich serwisach, albo z których chciałbyś korzystać w przyszłości, mogły spełnić trzy Twoje życzenia, to jakie to byłyby życzenia?
- ZGB: Chciałbym, aby wszystkie gromadzone dane administracji publicznej były udostępniane przez publicznie dostępne API. Po drugie chciałbym, po trzecie chciałbym...

[Źródło: portal VaGla.pl, za zgodą P. Waglowskiego]

Elementy diagnozy - nowe potrzeby

Argumenty społecznościowe:

Informacje publiczne → wspólne dobro,

Demokracja → *(prawo, dostępność, otwartość, jawność, koszty),*

Skutki, potrzeby:

Architektura → *(wydajność, elastyczność, reużywalność interoperacyjność),*

Jakość → *(aktualność, poprawność, kompletność)*

Ocena:

- Rozwój społecznych inicjatyw (Gov-2.0+) jest trwale obecny w Polsce i będzie się nasilał; świadczą o tym powoływane projekty społecznościowe, spotkania i konferencje poświęcone wymianie doświadczeń i ujawnianiu trudności we współpracy z agendami rządowymi, ...,
- Główne systemy rządowe (np. ePUAP*WKP) i samorządowe były i są budowane wg modelu okienkowo-portalowego,

Elementy diagnozy → Tło, zagrożenie dezintegracją

Resortowa, wyspowa, separacyjna infrastruktura informacyjna

+

Nieprzygotowana infrastruktura informacyjna (głównie w zakresie rejestrów i ram architektonicznych)

+

• Duża podaż środków z UE wspierana środkami z budżetu oraz presja na skonsumowanie tych środków w określonym czasie

+

• Autonomia prawno-kompetencyjna, finansowa i organizacyjna jednostek rządowych i samorządowych

=

„Inflacja” niespójnych, autonomicznych projektów informatycznych

Pogłębienie dezintegracji informacyjnej

/Jeśli teraz się temu nie zapobiegnie, to po wyczerpaniu lub ograniczeniu środków unijnych nie będzie możliwości „znielowania” skutków dezintegracji/

W poszukiwaniu e-usług: miasto i region ...
Opis stanu – nowy cel i pytania

Propozycje - rozwinięcie celów eAdministracji

- **Możliwość powszechnej partycypacji obywateli i podmiotów w prawnie dozwolonych procesach informacyjnych państwa (zasada „reżywalności” informacji publicznych),**
- **Dla każdego zadania publicznego realizowanego przez administrację możliwości pełnego lub częściowego zrealizowania (lub co najmniej zainicjowania) tego zadania drogą elektroniczną,**
- **„Odmiejscowiony” i realizowany zgodnie z zasadą „braku wykluczenia” dostęp do zadań publicznych realizowanych drogą elektroniczną ,**
- **„Jeden punkt elektronicznego kontaktu” dla usług realizowanych drogą elektroniczną,**
- **zakaz żądania danych, które już znajdują się w zasobach informacyjnych administracji, bez względu na istniejące podziały administracji.**

Uwaga:

- **partnerstwo jako centralny element relacji; inicjatywy społecznościowe jako wyzwanie dla administracji**

Propozycje – najważniejsze pytania

- Jak powinna się zachować administracja publiczna w stosunku do tego nowego celu, potrzeb inicjatyw społecznościowych?
- Jakie są oczekiwania i ku czemu dążą te inicjatywy?,
- Czy powinien się zmienić pogląd na takie pojęcia, jak podmiot publiczny, zadanie publiczne, usługi publiczne?
- Jak wpłynąć na zmiany podejścia administracji (mentalność administracji)?
- Czy nie trzeba na nowo zdefiniować gospodarki zasobami informacyjnymi ?
- **W jakim stopniu trzeba zmienić założenia architektoniczne systemu informacyjnego państwa, co z Krajowymi Ramami Interoperacyjności?**
- Czy trzeba przedefiniować założenia architektoniczne kluczowych projektów informatycznych?,

W poszukiwaniu e-usług: miasto i region ...
Wnioski, propozycje

Wnioski, propozycje

- **Główna potrzeba → otwarta (informacyjnie) w granicach prawa administracja, aktywny i współuczestniczący obywatel, aktywne, „samosterowne” inicjatywy społecznościowe,**
- **Podstawy koncepcyjne → Governance (2.0+) ?,**
- **Konieczność przejścia:
od
idei systemu okienkowego eAdministracji
do
idei systemu okienkowo-społecznościowego
eAdministracji.**

Modele architektury

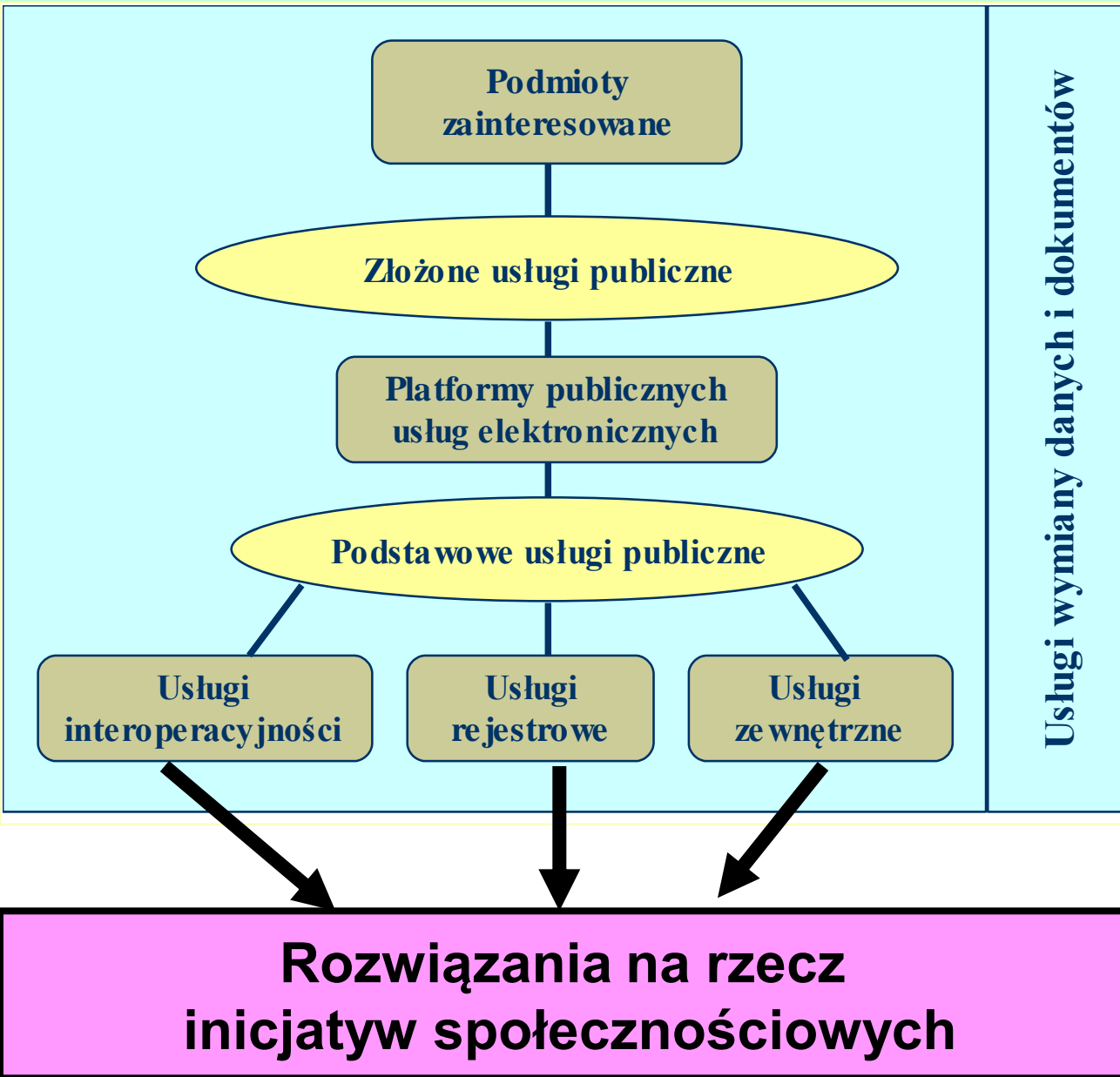
• Model okienkowo-portalowy

- Może (do pewnego stopnia) być rozwijany centralnie (usługi realizowane przez agendy rządowe),
- może (do pewnego stopnia) być sterowany i koordynowany,
- poufność - raczej interes administracji (często mentalny, silosowy),
- zadania na rzecz inicjatyw społecznościowych:
 - integralność (jakość) i dostępność zasobów informacyjnych,
 - mechanizmy (2.0+).

• Model społecznościowy

- ochrona prawa (obywatelskiego) do dostępu do informacji (danych),
- Poufność (prywatność) – pozornie uświadomione interesy obywateli, nieświadomione zagrożenia dla obywateli i podmiotów (sfera prywatności, nieoczekiwane skojarzenia ujawniające i skutki uboczne) przy braku rozwiązań prawnych.

Model usługowy

Źródło – opracowanie firmy Gartner

ePUAP – co dalej?

- „(...) Nie jest zaś, bo być nie może w obecnym stanie zaawansowania i wobec popełnionych błędów - jądrem polskiego systemu e-administracji, czy też narzędziem interoperacyjnej i interaktywnej komunikacji dziedzinowych i lokalnych systemów IT z rejestrami państwowymi (jak chcieliby jej twórcy). Dziś potrzeba nam odważnego polityka, który powie wreszcie, że król jest nagi, **a ePUAP to gigantyczny gadżet**, który bez zasadniczych zmian w koncepcji funkcjonalnej systemu nigdy nie zrealizuje celów przed nim stawianych. (...)”

Źródło: K. Glomb – „e-Administracja merda ogonem”

Dwa pilne problemy praktyczne

1. Zarządzanie tożsamością (bezpieczeństwem, rola nowego dowodu osobistego)

Problem: istnieje zbiór różnorodnych kanałów dystrybucji usług i informacji, istnieje zbiór różnorodnych aktorów (interesariuszy), istnieje zbiór różnorodnych uregulowań prawnych, istnieje zbiór różnorodnych instrumentów (mechanizmów) bezpieczeństwa i zarządzania tożsamością (identyfikacji i uwierzytelniania).

Potrzeba: wykonanie analizy i stworzenie modelu referencyjnego np. zarządzania tożsamością z wykorzystaniem „publicznych” instrumentów identyfikacji i uwierzytelnienia.

2. Rejestry publiczne

Problem: spójność informacyjna (brak referencyjności), dostępność informacyjna, jakość informacyjna, architektura informacyjna

Potrzeba: architektura referencyjna rejestru:

<część opisowa, część strukturalna, część operacyjna, część funkcyjna, część jakościowa>

Ewolucja w kierunku społeczeństwa informacyjnego i naukowego.

Polityka Państw Członkowskich może wyjść poza minimalne normy ustanowione w dyrektywie.

Dyrektywa nie zawiera żadnego zobowiązania, aby zezwalać na ponowne wykorzystywanie dokumentów.

Zasoby cyfrowe dają początek szybkiemu tworzeniu nowych miejsc pracy w małych przedsiębiorstwach.

Potrzebne są ogólne ramy dla ponownego wykorzystywania dokumentów sektora publicznego.

Organy sektora publicznego podejmują decyzję o wydaniu lub niewydaniu zgody na ponowne wykorzystywanie.

Sektor publiczny zbiera, produkuje, reprodukuje i rozpowszechnia szeroki zakres informacji.

W Państwach Członkowskich występują znaczne różnice reguł i praktyk.

DYREKTYWA 2003/98/WE

Organy sektora publicznego powinny

udostępniać dokumenty w ich istniejącym formacie lub języku, przy wykorzystaniu środków elektronicznych tam gdzie jest to możliwe i właściwe

przychylać się wnioskowi o dostarczenie wyciągów z istniejących dokumentów wtedy, kiedy udzielenie takiej zgody wymaga jedynie prostej czynności

Organy sektora publicznego nie powinny

być zobowiązane do dostarczenia wyciągu z dokumentu, jeśli wymaga to nieproporcjonalnie dużego wysiłku

pobierać opłat, z których dochód przekracza całkowity koszt zbierania, produkowania, reprodukowania i rozpowszechniania

- wraz z rozsądnym zyskiem z inwestycji,

Górną granicę opłat stanowi zwrot kosztów i rozsądny zysk z inwestycji

Zawyżone ceny powinny być zakazane